

Barcelona prišla o slávne stavenisko. Je z neho bazilika

Takmer 130 rokov trvalo, kým sa najznámejší symbol španielskej Barcelony, Sagrada Familia, oficiálne zmenil zo staveniska na baziliku. Chrám, ktorého názov v preklade znamená Svätá rodina, osobne posvätil pápež Benedikt XVI., a to napriek tomu, že jeho dokončenie je naplánované na rok 2026.

Práve vtedy uplynie sto rokov od smrti autora baziliky, legendárneho katalánskeho architekta Antonia Gaudího. Ten je v tejto „večnej stavbe“ aj pochovaný.

Už keď sa Gaudí stavby ujal, vedel, že dokončenie diela bude trvať celé desaťročia. „Môj klient, teda Boh, sa veľmi neponáhľa,“ povedal. Nakoniec sa jeho dokončenia ani sám nedožil, aj keď mu venoval 15 rokov života.

V súčasnosti sa čoraz hlasnejšie hovorí o tom, že pápež by ho v budúcnosti mohol vyhlásiť za svätého.

Prvé plány chrámu vznikli už v roku 1875. Jeho prvým architektom bol Francisco Lozano, ktorý položil základy projektu. Neskôr sa ho však Lozano vzdal a stavby sa ujal práve Antonio Gaudí, ktorý jej zasvätil posledných 15 rokov svojho života.

Výstavbu baziliky poznamenali od začiatku problémy nielen s jej náročnou výstavbou, ale aj s jej financovaním.

Preto boli práce často prerušované. Súčasný hlavný architekt Jordi Bonet Armengol dúfa, že pápežova návšteva a posvätenie pomôžu dokončiť stavbu.

Dnes je bazilika financovaná len zo súkromných darov a poplatkov od takmer troch miliónov turistov, ktorí pamiatku každý rok navštívia.

„Táto stavba poukazuje na to, ako sa cez umenie dá dosiahnuť duchovná blaženosť, ktorú ľudia tak veľmi potrebujú. Toto posolstvo, ktoré bazilika nesie, nás podnecuje, aby sme ju dokončili,“ povedal Armengol. Rozhodnutie Benedikta XVI. oceňujú aj samotní veriaci. „Je to veľký prejav úcty voči všetkým Kataláncom. Tento krok pápeža tak upevní spoluprácu katolíkov po celej Európe,“ pripomenula pre HN ekumenistka Terézia Lenczová.

Keďže počas vojny väčšina Gaudího dokumentov zhorela, súčasný dizajn katedrály je založený na rekonštrukcii jeho obhorených plánov s použitím moderných úprav. Obrovská katedrála dnes zobrazuje život Ježiša Krista a biblické dejiny.

Skvostná architektonická stavba bude mať po dokončení 18 veží. Z toho 12 bude venovaných apoštolom, štyri evanjeliám, jedna Márii a najvyššia veža na svete, ktorá dosahuje takmer 170 metrov, je venovaná Ježišovi.

Pôdorys chrámu má tvar kríža s piatimi predsieňami. Gaudího jedinečný dizajn zaujme v každom ohľade svojou zložitou, geometrickými tvarmi a unikátnym štýlom tvorcu.

Jozef Tvardzik, HN, 8.11.2010

Anglikánov zlákal Vatikán

Prvých piati kňazi na protest odišli ku katolíkom. Nasledovať ich budú ďalšie stovky.

Keď minulý rok v novembri prijal Vatikán dokument s názvom Anglicanorum Coetibus, ktorý anglikánskym kňazom poskytuje možnosť vstúpiť do katolíckej cirkvi, mnoho pozorovateľov sa domnievalo, že počet tých, ktorí budú konvertovať, bude nízky. V pondelok svoje rozhodnutie odísť zverejnili prví piati. Jeden z nich je dokonca ženatý. Dôvodom je najmä odpor k rozhodnutiu anglikánskej cirkvi vysvätiť ženy a homosexuálov za kňazov.

Vo svojom spoločnom vyhlásení uviedli, že anglikánska cirkev sa odklonila od svojej pôvodnej cesty a tradície. Canterbury arcibiskup Rowan Williams prijal ich rezignácie s ústou. „Dúfam, že sa im bude dať v ich ďalšej službe pre cirkev a som vdáčný za ich službu, vernosť a oddanosť pre anglikánsku cirkev,“ citoval ho Los Angeles Times. Podľa britského teológa Christophera Knighta sa skupina konvertujúcich čoskoro rozšíri aspoň o 800 anglikánskych kňazov. O anglikánoch budú kardináli hovoriť budúci piatok na stretnutí, ktoré zvolal pápež

Božie svetlo nad Európou

Pápež Benedikt XVI. vyzval v sobotu Európu, aby sa vrátila ku svojim kresťanským koreňom. Urobil tak počas návštevy španielskeho pútnického miesta Santiago de Compostela. „Európa sa musí otvoriť pre Boha, musí sa s ním stretnúť bez strachu,“ vyhlásila hlava katolíckej cirkvi v kázni na omši pod holým nebom, na ktorej sa zúčastnilo vyše 20 000 ľudí. Pápež v tejto súvislosti kritizoval snahu o odsunutie náboženstva do čisto súkromnej sféry. Medzi účastníkmi omše bol aj španielsky korunný princ Felipe a jeho manželka Letizia. Po prilete do Španielska Benedikt XVI. nepriamo odsúdil španielsku liberálnu interrupčnú legislatívu a prejavy „agresívneho“ aktiverizmu v španielskej histórii. Pápež v Santiagu de Compostela nevátil len zástupy nadšených veriacich. Asi stovka feministiek demonštrovala pred miestnou katedrálou proti „patriarchátu“ cirkvi a desiatky odborárov protestovali proti náboženstvu ako „ópiu ľudstva“. V Barcelone včera pápež posvätil svetoznámu baziliku Sagrada Familia. Silne obhajoval tradičnú rodinu a práva nenarodených detí, čím priamo napadol zákony umožňujúce sobáš homosexuálov a rýchle rozvody, ako aj legislatívu uľahčujúcu vykonávanie interrupcií. **TASR/AP, Šport, 8.11.2010**

Spustili komunitný portál pre cirkev

Nový komunitný a sociálny portál pre cirkev pod názvom Moja komunita má byť nástrojom pre farnosť, komunity, zbory, spoločenstvá a jednotlivcov v cirkvi. Spravovanie stránky farnosti, komunity či hudobnej skupiny, s využitím nástrojov, ako sú blogy, diskusie, vkladanie videí, sú prístupné pre bežného používateľa. **(sita), SME 8.11.2010**

Benedikt XVI. Okrem toho sa bude rokovať aj o obvineniach zo sexuálneho zneužívania a o otázkach náboženskej slobody. **(bal, mak), SME 10.11.2010**

Pápež pokáral Španielov

Benedikt XVI. na návšteve bývalej bašty katolicizmu spomínal na „agresívne“ postoje proti cirkvi.

Pápež včera v španielskej Barcelone vysvätil jedno z najväčších turistických lákadiel, Baziliku Sagrada Familia. Jeho návšteva má pomôcť vrátiť do cirkvi stratené ovečky. Benedikt XVI. kritizoval potraty a zastal sa heterosexuálnych zväzkov. Mnohých zaskočil, keď súčasnú situáciu prirovnal k „agresívnemu antiklerikalizmu“ z 30. rokov, keď Španieli vraždili kňazov a mníšky. Asi dvesto gayov protestovalo proti pápežovi v uliciach bozkávaním.

(era), SME 8.11.2010

Pápež v Španielsku

Oživiť kresťanské korene v Európe. Aj to je účel návštevy pápeža Benedikta XVI. v Španielsku. V krajine je v posledných rokoch Katolícka cirkev na ústupe.“

Redaktorka: „Pápeža víтали tisíce nadšencov. Napriek tomu však prišiel na návštevu Španielska značne znepokojený. Trápi ho úbytok kresťanov v Európe.“

Benedikt XVI.: „Španielsko a celá Európa sa nemôžu zaoberať iba ľudskými materiálnymi potrebami, ale tiež morálnymi, sociálnymi, duchovnými a cirkevnými.“

Redaktorka: „Kým dnes sa Benediktovi XVI. dostali prevažne len ovácie, už zajtra môže byť všetko inak. Do Barcelony, kde má posvätiť monumentálny Chrám zmierenia, prídu protestovať homosexuáli, feministky aj obhajcovia odľuky cirkvi od štátu.“

Demonštranti: „Nechceme ho v našej krajine pre názory cirkvi k sexuálnym menšinám. Katolícky kostol je akurát jeden veľký biznis. Navyše celá táto návšteva hlboko siahne aj do vrecka našej štátnej pokladnice.“

Demonštranti: „Kritizujeme homofóbiu a zaostale morálne hodnoty katolíckej cirkvi.“

Redaktorka: „Španielsko sa v poslednom období dostalo s Vatikánom do značných konfrontácií. Podpísalo sa pod to napríklad aj uzákonenie interrupcie a manželstva homosexuálov.“

Simona Mikušová, TA3, 6.11.2010

Pápež vysvätil nedokončený klenot

Jedna z najznámejších bazilik na svete dostala po vyše storočí požehnanie Vatikánu

Benedikta XVI. v Španielsku víтали protestujúci gayovia. Varoval pred „agresívnymi“ postojmi voči cirkvi.

Takmer stotridsať rokov bola len nedokončenou atrakciou. Odvčera sa v Sagrade Famílii v Barcelone môžu konať pravidelné omše. Klenot architektúry od Gaudího vysvätil pápež Benedikt XVI. na návšteve v Španielsku. Dúfa, že takto povzbudí Španielov, aby sa vrátili ku katolíckym tradíciám. Na omši v bazilike Benedikt odsúdil potraty, ktoré krajina liberalizovala, a prihovril sa za heterosexuálne zväzky v štáte, ktorý umožnil sobáše gayov.

Stále nedokončený chrám

Vysvätenie baziliky sledovalo priamo v nej 6500 ľudí vrátane stoviek kňazov a biskupov. Desiatitisíce ľudí podľa medzinárodných agentúr čakali pred ňou. Kropenie kamenného oltáru svätenou vodou sprevádzal spev 800-členného zboru. Pápež na omši zdôraznil vieru hlavného architekta Antoniho Gaudího. „Gaudí inšpirovaný vrelosťou svojej kresťanskej viery uspel pri stavbe svätostánku, ktorý je kamennou ódou na Boha,“ povedal Benedikt. Interiér pred návštevou pápeža urýchlene dokončovali a už siedmy Gaudího nástupca, architekt Jordi Bonet Armengol dúfa, že návšteva pápeža urýchli aj dokončenie exteriéru. Kontroverzná stavba, ktorá ani vyše osemdesiat rokov po Gaudího smrti nie je hotová a vedú sa spory, či sa príliš neodchýlila od jeho vízie, sa má stať podľa plánov najvyšším chrámom na svete. Stavbu financujú príjmy z darov a vstupného.

Agresívne proti cirkvi

Davy ľudí podľa agentúr víтали pápeža v uliciach. Nie všetci sa však tešili. Dvesto homosexuálov a lesbiab sa

pri prejazde jeho papamobilu v Barcelone na protest bozkávalo. „Vyzývame na zmenu v mentalite katolíckych inštitúcií, ktoré nám stále upierajú právo na rôzne druhy lásky,“ povedal jeden z protestujúcich Sergi Diaz. Pápež mnohých zaskočil, keď na ceste do pútnického mesta Santiago di Compostela v sobotu súčasnú situáciu v Španielsku prirovnal k „agresívnemu antiklerikalizmu“ z 30. rokov. Vtedy v krajine zástancovia vzniku republiky páľili kostoly a vraždili kňazov a mníšky. „V 30. rokoch sa v Španielsku objavil silný a agresívny antiklerikalizmus. Stret medzi vierou a modernosťou je tu opäť a je veľmi silný,“ povedal Benedikt novinárom.

Boj za návrat k viere

Španielsko bolo kedysi baštou katolíckej viery. Súčasná socialistická vláda však napriek nevôli Vatikánu uvoľnila zákony o potratoch, umožnila jednoduchšie rozvody aj sobáše gayov. Iba 15 percent Španielov podľa prieskumov chodí pravidelne do kostola. V Španielsku je pápež už druhýkrát od svojho zvolenia pred piatimi rokmi a plánuje prísť aj na budúci rok. Ak presvedčí Španielov, verí, že to pomôže oslabeniu sekularizmu aj inde v Európe. Ela Rybárová, SME, 8.11.2010

Sagrada Familia

- Začali ju stavať v roku 1882.

- Vytvoril ju známy architekt Antoni Gaudí. Posledných 15 rokov svojho života v budove žil. V roku 1926 ho zrazila električka.

- Po jeho smrti ju prevzali iní. Stále je nedokončená. Budú ju stavať minimálne do roku 2026.

- Je v dedičstve UNESCO, jednou z najnavštevovanejších atrakcií.

- Ak postavia prostrednú 170-metrovú vežu. stane sa najvyšším chrámom na svete.

Protesty proti pápežovi

Pápež Benedikt XVI. nie je v Španielsku vítaný, toto mu odkazujú miestni gayovia, lesbičky aj ateisti. Svoj nesúhlas s víkendovou návštevou pápeža chceli vyjadriť pokojne, k slovu sa ale dostala bitka.

Natália Babincová, redaktorka TV Markíza: „Pokojná demonštrácia sa po niekoľkých minútach strhla na násilnú bitku s policajtm. Pápež pricestuje do Španielska už zajtra. Demonštranti si ale myslia, že je vrcholne nevhodné, aby krajina s najvyššou mierou nezamestnanosti v eurozóne, platila milióny eur za pontifikovu návštevu.“

Markíza, 5.11.2010

Majú cirkevné misie zmysel?

Odpovedajú dve bývalé splnomocnenkyne vlády pre rómske komunity a ich nástupca.

Klára Orgovánová: „Môže ísť o účelnú formu pomoci, ale mám skúsenosti, že v rómskych osadách mnohí reprezentanti cirkvi dlho nevydržali. Akoby sami strácali vieru, že sa dá niečo zmeniť. Jeden rád rehoľných sestier dokonca s Rómami vôbec nedokázal vyjsť.“

Anina Botošová: „Rómovia sa prispôbia tomu náboženstvu, ktoré pôsobí v danej lokalite, nevedomujú si, že strácajú vlastné hodnoty, identitu. Chcú sa na niekoho podobáť a cirkev ich obracia na svoj obraz. Je to dobré? V uzavretých komunitách bez socializácie by to mohlo priniesť výsledky, ale cirkev nesmie potrieť identitu Róma, jeho jazyk a autentické tradície.“

Miroslav Pollak: „Svojou úprimnosťou a nezištnosťou predstavujú nenahraditeľnú pomoc a vnímam aj ich nepopierateľné pozitívne výsledky.“

Karol Sudor, SME, 6.11.2010

Pastorácia je úspešná

Tatiana Podolinská a Tomáš Hrustič z Etnologického ústavu SAV sú autorami výskumu Sociálna inklúzia Rómov náboženskou cestou. Pre SME hovorili o jeho záveroch.

Reflektujú Rómovia v osadách na cirkvi, ktoré medzi nimi pôsobia?

Jednoznačne áno. Výskum potvrdil, že ak sa Rómom poskytne možnosť, iniciatívne sa zapájajú aj do kolektívnych foriem viery.

V predbežnej správe uvádzate, že pastorácia medzi Romami je mimoriadne účinným nástrojom pozitívnej sociálnej zmeny. Z čoho vychádzate?

Samotní rómovia reflektujú, že ich život sa pôsobením cirkvi zmenil k lepšiemu. Vedia to dokumentovať na príkladoch, pričom nejde len o zmenu prístupu k alkoholu, fajčeniu, k nákupom, k dávkam, ale aj o zmenu kvality manželských či rodinných vzťahov, v ktorých sa naučili komunikovať na inej úrovni. Mnohí žili v modeli, že

pokračovanie na str. 4

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup

S láskou, poslušnosťou a milosrdenstvom. S týmto biskupským programom nastúpil 10. júla tohto roku do úradu Košického arcibiskupa metropolitu Mons. Bernard Bober, ktorý v týchto dňoch oslavuje 60te narodeniny. Rodák zo Zbuckého Dlhého rozpráva o svojej životnej ceste, o jej prekážkach a križovatkách v nasledujúcom medailóne.“

Mons. Bernard Bober, košický arcibiskup: „Moja cesta ku kňazstvu bola taká, dá sa povedať, taká normálna, nebolo to čosi zázračné. Myslím, že v každom prípade to tak vnímam, že som rástol a vrástol do toho povolania. To, že som ministroval ako malý chlapec, to, že som napodobňoval napríklad kňaza pri slúžení svätej omše ako malý chlapec neproskrite, potom tak trochu poodhalene, to bolo také čosi, s čím som vlastne žil, to som vlastne aj sám robil. Obidvaja bratia starší, tak ma predišli svojím povolaním, jeden je lekár, druhý inžinier strojní no a ja som tiež premýšľal o čomsi takom v čase hľadania, že mohol by som byť učiteľom alebo dokonca letcom a nakoniec v gymnaziálnom čase, keď som už vlastne sa pripravoval na maturitu, tak opäť sa priblížila myšlienka kňazstva. Naša dedinka je maličká. Poznáme sa všetci, azda možno že tých už mladých potomkov mojich spolužiakov už nepoznám ale podľa famílie, podľa tváre viem rozpoznať, do ktorej rodiny, takže navzájom sa poznáme. Dá sa povedať, že bola rodina, lebo to bolo pokrvenstvo alebo to bolo kmotrovstvo, takže ľudia sa navzájom poznali a mali sa radi a myslím, že sme vedeli jeden o druhom všetko. I to, čo bolo pekné, i to, čo niekedy prišlo ako bolestné, alebo čo niekedy bolo ako pohoršenie, keď niekto niečo urobil. Rád sa tam vraciam, ja sa vždy k návratu aj teraz menej, rodičia sú tam už pochovaní, mám tam málo z príbuzenstva už ale najmenej trikrát do roka sa tam dostanem. Je pochopiteľné, že svet sa mení a menia sa aj naše vplyvy, na tento sa dá aj je veľký vplyv sveta na nás. Košice poznám vyše 20 rokov, tak dobre, dosť dôverne, pretože odvtedy som tu v úlohe generálneho vikára, potom pomocného biskupa a teraz aj arcibiskupa. Ak je to výzva božia a výzva svätého otca, pápeža, tak som to prijal. Je to

zároveň aj taká ponuka otestovať sa, čoho som schopný niešť. Chcem urobiť všetko, čo je v mojich silách, aby božia vec sa viac ešte ukázala v tomto svete, že je v prospech jednotlivca, národa i ľudstva. Ako kaplán, keď som končil teológiu a som bol vysvätený, tak som si dal také motto. Musím zostať verný svojmu predsavzatiu, vždy a za každú cenu. No a druhé som si dal ako biskup, s láskou, poslušnosťou, s milosrdenstvom. Najväčšie, čo človek je schopný urobiť je milovať a byť milovaný a láska má svoj zákon a ten zákon je potrebné naplniť a to sa dá len v poslušnosti, že človek naozaj bude vedieť plniť zákon a potom veľmi dobre vieme, že naplniť lásku a poslušnosť nie je také ľahké, preto to tretie slovo z tej trojice je s milosrdenstvom. Zaslúžiť si milosrdenstvo a prejavíť milosrdenstvo. Diecéza má svoju históriu a treba ju dobre poznať, pretože život nezačal teraz pred 15-timi alebo 20timi rokmi, cirkev prežila aj svoje krásne chvíle, počiatky aj svoje rozvoje, aj svoje problémy a to už s vplyvom možnože rôznych okolností ako aj spoločenských. A tu treba práve v tomto čase vedieť, čo hýbe dnešným človekom a čo hýbe práve aj spoločnosťou. Dnes sa žiada na každom jednom mieste nielen azda schopnosť alebo určitá kapacita schopnosti vytvárať možnože nové podmienky a hľadať nové podmienky ale stotožňovať sa s tým, čím som. To znamená, tá kňazská identita, tú svätosť by som chcel v tých kňazoch a hlavne tú kompetentnosť, že my nie sme úradníci, my nie sme osvetoví pracovníci ale sme kňazi. Sme Kristovými vyslancami a to, čo robíme, vlastne robí Kristus na našom mieste. Najkrajšie sú tie miesta evanjeliové, ktoré sú také chytajúce za srdce, podobnosť pochopiteľne a hlavne ten márnотratný syn, to je myslím, že biblický ako aj knižne a čo sa týka aj toho ľudského prístupu je to najkrajšie podobnosť, kde sa naozaj človek našiel, kde sa objavil a kde dostal šancu. Možnože jeden deň neexistuje, aby som nemyslel na dedinu a na ľudí, na svoje detstvo, na celý svoj život. Ak sa to dá, tak vždy telefonicky alebo už len na ten obraz keď pozriem na svoju dedinku, tak mi je teplo pri srdci.“

STV2, 5.11.2010

dokončenie zo str. 3

o všetko sa stará žena, kým muž je pasívny. Výsledkom konverzií je fakt, že muži sa ujímajú vlastnej zodpovednosti a živia rodinu. Ruka v ruke s tým ide aj zmena prístupu k deťom a ich výchove. Naučili sa tiež komunikovať vo vzťahu k majorite, viac si vážia sami seba, sú schopní sebareflexie.

Má to vplyv aj na pokles úžery?

Obrovský. Záleží však od konkrétnej denominácie. Niektoré totiž programovo bojujú práve proti nej. V rámci misijnej stratégie pracujú priamo s úžerníkmi, mnohí sa pod ich vplyvom úžery vzdali, dokonca odpustili dlžníkom veľké sumy.

Ide Rómom o úprimnú vieru, alebo ich motivuje to, že cirkev im nastavuje istú sociálnu sieť?

Podľa mňa je to o úprimnej konverzii a viere v Boha. Dokazujú to lokality, kde misie prebiehajú dlhodobo. Ak by to nebolo úprimné, nevydržali by. Jeden z predsudkov znie, že Rómom ide najmä o výhody a práve ten ich duchovný hnací motor to vyvracia. Sociálna sieť je v tomto smere len vedľajší produkt.

Na čom môžu pastorácie zlyhať?

Najmä na začiatku môžu vďaka predsudkom a stereotypom vzniknúť konflikty medzi cirkvou a Rómami. Treba byť na to pripravený.

Karol Sudor, SME, 6.11.2010

Fakty z výskumu

I. Medzi Rómami na Slovensku aktívne pracuje 14 registrovaných cirkví a päť neregistrovaných náboženských denominácií / hnutí v 130 lokalitách.

II. Podľa odhadov cirkví sumárne rómske misie ovplyvnili život približne 10-tisíc Rómov. Z hľadiska počtu ľudí, ktorí sú nimi ovplyvnení, je pre nich najvýznamnejších päť cirkví: rímskokatolícka cirkev, náboženská spoločnosť svedkov Jehovových, gréckokatolícka cirkev, charizmaticko-letničné hnutie Maranata, apoštolská cirkev.

III. Pôsobením cirkví medzi Rómami dochádza k odstraňovaniu patologických javov. Viacerí obrátení Rómovia prestali byť závislí od úžery, respektíve prestali byť úžerníkmi. Mení sa ich model hospodárenia s financiami, zbavujú sa závislostí, vo viacerých lokalitách klesá miera drobnej kriminality, zlepšuje sa dochádzka detí

Majú vstup zakázaný

Tvrdiť, že majoritnému obyvateľstvu Rómovia v kostoloch neprekážajú, respektíve sú v nich vítaní, by bolo odvážne. Skúsenosti dokazujú opak.

„No určite, vy ste ešte asi živého Cigána nevideli, že?“ očervenela staršia pani v dedinke na Spiši, keď sme jej položili otázku, či má výhrady voči prítomnosti Rómov na svätej omši. „Špinaví hajtráci do kostola nepatria,“ sálala z nej láska k blížnemu. Jej manžel očervenel a promptne prevzal štafetu: „Čo už vy z tej Bratislavy môžete vedieť? Zastávať sa zlodejov, ale chrániť slušných ľudí ani Bohovi,“ precedil cez zuby a spokojný s tým, ako nás odhadol, začal odomykať starú favoritku. Denisa Havrľová podobné nálady majoritného obyvateľstva potvrdzuje. „Sama som bola svedkom, ako v kostole po výzve na podanie rúk jedna pani odmietla podať tú svoju Rómke, ktorá stála vedľa nej. Otočila som sa a odišla, nerozumejú, čo tá žena hľadá v chráme.“ Výhrady majority voči práci s Rómami na vlastnej koži pocítil aj kňaz Martin Melkel. Pracoval vo viacerých obciach, aktuálne je v Čičave, kde päť rokov vedie Pastoračné centrum Rómov. V rámci malých spoločenstiev sa pravidelne stretávajú dospelí Rómovia, v súkromnom centre voľného času prevádzkujú 31 krúžkov pre 400 detí. Má troch vlastných potomkov, napriek tomu do rodiny svojho času prijal dvoch mladých Rómov, ktorým pomáhal vyštudovať. Ďalší mladí dnes bývajú v centre. „Priznávam, že isté problémy s majoritou existovali. Koniec koncov, aj preto sme vybudovali centrum. Mnohí mi totiž vytýkali, že sa chcem venovať len Rómom, hoci to nebola pravda,“ vysvetľuje Melkel a dodáva: „Žiaľ, pravdou je, že bieli Rómovia v kostoloch skôr nechcú. Ľudia sú z nich pobúrení, snažíme sa to zmiernovať, ale búrať bariéry je náročné.“ Neprijemné skúsenosti má aj Barbora Botošová. „Poznám miesta, kde Rómovia vôbec nesmú chodiť do kostola, prípadne môžu stáť len v zadu. Inde zase robia samostatné omše pre Rómov v sobotu, pretože v nedeľu do

kostola nemajú prístup. Videla som dokonca cintoríny, kde Rómovi pochovávajú inde ako ostatných.“ Splnomocnenec vlády Miroslav Pollák, naopak, uvádza aj pozitívne príklady. „Existujú obce, kde Rómovi v kostole nechceli, ale už je to v poriadku. Pripadne sú obce, kde s tým problém nikdy nebol, okamžite mi napadá napríklad Spišský Štvrtok. Je to rôzne, súvisí to s mentalitou väčšiny. Nie vždy je totiž tolerantná a veľkorysá.“ Aj vďaka tomuto sa stavajú kostoly výhradne pre Rómov. Nedávno jeden posvätili na Luníku IX, ďalší stojí napríklad v Jarovniciach. Melkel to ako problém nevníma. Na košickom sídlisku má „rómsky kostol“ podľa neho svoj zmysel, a „celkovo takých chrámov nie je veľa, ide o štatisticky nevýznamný počet“. Rehoľná sestra Atanázia samostatný kostol pre Rómov v Jarovniciach vidí ako východisko z núdze, nie cieľnú separáciu. „Bola som pri jeho budovaní. Bieli Rómovia v kostole nechceli, odmietali ich. Treba však priznať, že im do istej miery rozumiem - nie všetci sa tam vedeli adekvátne správať. Keď sme potom chceli zorganizovať omšu na Vianoce, bolo nám sľúbené, že to pôjde, zrazu však bol kostol obsadený. Najskôr sme teda fungovali v kultúrnom dome a nakoniec postavili vlastný kostol.“ V Bardejove taký problém nemajú. „Do nášho chrámu chodia Rómovia aj majorita.“ Ako dôkaz pozitívneho pôsobenia liturgii Atanázia uvádza zlepšenie sociálnych a komunikačných zručností Rómov. „Chodíme s rómskymi deťmi do zahraničia, a nikde sme sa za ich správanie nemuseli hanbiť.“ Havrľová osobitné kostoly pre Rómov považuje za problém. „V tomto cirkev nechápem. Kňazi by predsa mali ľudí spájať, nemôže to byť tak, že majorita Rómov vyháňa z kostola. Nechodia tam špinaví ani otrhání, pre nich je kostol sväté miesto. Ako tomu mám rozumieť? Tak, že „miluj svojho blížneho, ale ak si čierny, do chrámu mi nechod“? Karol Sudor, SME, 6.11.2010

do školy. Čítaním Biblie a výkladom Písma sa mnohým zlepšili komunikačné a sociálne zručnosti.

IV. Úspešnosť misií z hľadiska pozitívnej sociálnej zmeny Rómov potvrdzovali aj ich nerómski susedia,

starostovia, učiteľky ZŠ. úradníčky z miestnych úradov práce, terénni sociálni pracovníci a podobne.

ZDROJ - Tatiana Podolinská. Tomáš Hroštič. Etnologický ústav SAV

Karol Sudor, SME, 6.11.2010

Viera Rómov má rôzne podoby

Sväté obrázky, sošky a kríže v rómskych obydlíach sú symbolom ochrany domácnosti

Samozrejme, že sme veriaci. Celá rodina. Skoro všetci Cigáni sú takí. Kto už by nám pomohol, ak nie Boh a Panenka Mária? Presvedča nás Róm v stredných rokoch na terase krčmy v Modrom Kameni. „Vidíte ten krížik? Ten mám stále pri sebe. To je jeden z prejavov viery a nádeje väčšiny Rómov,“ vysvetľuje nám kamarát

- muzikant v Bratislave. Model typického veriaceho Róma neexistuje. Z rozprávania ľudí, ktorí medzi nich patria, rešpektíve s nimi pracujú, by mohlo vyplývať, že ide o človeka, ktorý verí v Boha najmä vďaka tradícii, pred nadprirodzenými vecami má rešpekt, túži mať absolvované predpísané sviatosti, pričom kostol si dokáže nahradiť domácim oltárom so svätými obrázkami, krížom a soškami. Navyše verí, že na rozdiel od nespravodlivosti tohto sveta ho nebo nesklame. Také jednoduché to však nie je.

Veria alebo nie?

Podľa splnomocnenca vlády pre rómske komunity Miroslava Poliaka je generalizovanie vo vzťahu k viere Rómov nezmyselné. „Čudujem sa, ak niekto niečo také hľadá. Existujú predsa veriaci aj neveriaci Rómovia.“ Trochu odlišný názor zastávajú predstavitelia samotných Rómov. Priznávajú, že v Boha verí väčšina etnika, líšia sa len prejavmi zbožnosti. Podľa mladej huslistky Barbory Botošovej nie všetci chodia do kostola, „je to o tom, ako vieru vnútorne cítia a prežívajú“. Splnomocenkynia vlády pre rómske komunity z čias druhej Dzurindovej vlády Klára Orgovánová dodáva, že prejavy viery u najchudobnejších Rómov v osadách sú iné ako v rodinách, ktoré tvoria vyššiu strednú vrstvu. Chudobní podľa nej viac podliehajú autoritám. O tom, čo je pre Rómov dôležité, rozpráva rehoľná sestra Atanázia z Rádu svätého Bazila Veľkého, sama Rómka. S touto komunitou spolu so saleziánmi dlhodobo pracuje v bardejovskej lokalite Poštárka. „Takmer všetci požadujú krst svojich detí ako ochranu pred niečím zlým.“ Podľa sestry je to významná vec, na ktorej už pohoreli viacerí kňazi tým, že krsty odmietali. Atanázia upozorňuje na jednu zvláštnosť

- Rómovia u nich ešte pred cirkevným sobášom zvyknú mať rómske zásnuby, takzvaný mangavipen. Tie sa berú ako samozrejmosť, potom mladý pár začne spolu žiť, má prvé dieťa, a až následne žiada o cirkevný sobáš. „Ide o tradíciu, ktorú síce cirkev neuznáva, ale je realitou.“ Sestra tiež oceňuje mimoriadne nízku rozvodovosť.

Aspoň pred Bohom rovní

Splnomocenkynia za vlády Roberta Fica Anina Botošová si vysvetľuje vieru Rómov aj ich túžbou po Božej spravodlivosti - „Keď som sa v Lomničke, ale aj v Giraltovcích a inde Rómov pýtala, prečo chodia do kostola, odpovedali jednoznačne - aspoň pred Bohom sme si rovní.“ Podľa nej pre veriacich Rómov platí „te pa'as le Devleske, pa'as the manušeske,“ čo znamená „ak veríš v Boha, veríš v človeka“. Spevák Ján Rigo, korunovaný za kráľa cigánskych piesní na Slovensku, pritakáva. „Sme hlboko veriaci, ale nemáme v láske formalizované pravidlá. S Bohom sme spojení aj bez povinného modlenia sa v kostole. Nebo Rómov nesklame.“ Cirkev ako taká mu neprekáža, istí jednotlivci áno. „V dedine máme farára, ktorý sa zavrie do svojej komnaty a len oznámi, kedy je omša. Aby šiel medzi Rómov a zaujímal sa o nich, to nie. Zdá sa mi, že s nimi nechce mať nič spoločné.“ Spevák dodáva, že farár má vo zvyku zatajiť sa, keď ide o pohreb Róma a poslať tam iného. Súčasná externá poradkyňa štátnej tajomníčky ministerstva práce Denisa Havrľová kedysi pracovala ako novinárka v rómskom periodiku. „Keď som chodila do osád, skoro v každej chatrčke bol kríž. Rómovia sú veriaci, ale inak ako ostatní. Možno by ani nevymenovali Desatoro.“

Obrazy a sošky ako ochrana

Kríže, sväté obrázky a sošky Panny Márie či Ježiša tvoria kolorit mnohých domácností. Podľa Havrľovej plnia funkciu ochrany domu. Rigo priznáva, že aj u neho. „Aj u mňa uvidíte Panenku Máriu, Ježiša, anjelíkov. Ide o ochranu obydli. Je jedno, či pôjdem do chrámu, alebo sa pomodlím doma.“ Gréckokatolícky kňaz Martin Mekel už deväť rokov pracuje s Rómami v obciach na východnom Slovensku. Tvrdí, že daná výzdoba síce prezentuje istú vieru, je však pomiešaná

s tradíciami, kde majú svoje miesto aj čary a povery. „Berú to ako ochranné symboly. Je to typický rómsky prejav zbožnosti, ale s kresťanskou vierou to nemá veľa spoločného. Do istej miery v tom vidieť súčasť ich poverčivého spôsobu myslenia.“ Pre Tatianu Podolinskú a Tomáša Hrustiča z Ústavu etnológie Slovenskej akadémie vied ide o naplnenie hesla „môj kostol je môj dom. Sväté miesto chcú mať Rómovia priamo v domácnostiach. Zdôvodňujú to aj tým, že kým kostol je otvorený napríklad len v nedeľu, oni ho potrebujú v hociktorý deň.“ Orgovánová uznáva, že výzdoba tohto druhu môže na niekoho pôsobiť ako gýč, „rozsvietená Panna Mária je však pre mnohých Rómov garantom ochrany. Majú vzťah k nadprirodzeným veciam a toto je jeden z prejavov.“

Nepokradneš

Kritici nerozumejú paralelnej existencii viery popri kriminalite. Je možné, aby niekto veril v Boha a zároveň kradol drevo alebo zemiaky? Podľa Riga je to zveličené. „Krádeže nepodporujem, ale čo má robiť Róm, keď nemá čo dať do úst svojim deťom? Nemá kde pracovať, všade je synonymom zla. Mnohí bieli kradnú milióny a neprekáža to. Už malé deti sa učia, že Cigán je zlý človek.“ Nahnevane pokračuje - „Niekto tu má akože z poslaneckého platu vlastné lietadlo, jachty, drahé autá a všetko je v poriadku. Kto nakradol viac? Rómovia? Veď to je smiešne. Skutoční zlodeji sa nám smejú do tváre.“ Spevák k tomu všetkému opisuje vlastnú skúsenosť, keď ho odmietli obslúžiť v cukrámi len preto, že je „čierny“. „Ak to spravili mne, vysokopostavenému Rómovi, ako sa môžu brániť tí, čo pre nikoho nič neznamenajú?“ Podľa Aniny Botošovej je otázka Desatora v kontexte kriminality Rómov stereotypom. „Nikto súdny neuznáva krádeže, ale tí ľudia kradnú, lebo sú hladní a je im zima. Nevie, či je to ospravedlniteľné pred Bohom, ale pred hladnými a uzímenými deťmi áno.“ Veľký citát: Nevie, či je krádež ospravedlniteľná pred Bohom, ale pred hladnými a uzímenými deťmi áno. Anina Botošová, bývalá splnomocenkynia vlády pre rómske komunity

pokračovanie na str. 6

dokončenie zo str. 5

Desatoro porušuje aj majorita

Kradnutie sa nepáči ani Havrľovej, na druhej strane „v osadách panuje šialená chudoba. Ak má niekto choré deti, ktoré mrznú a plačú, človek zháňajúci drevo prestane vnímať prikázanie nepokradneš. Samozrejme, Rómovia by sa mali snažiť, aby sa v zúfalej situácii nikdy neocitli, ale to je iná téma.“ Podľa Orgovánovej je poukazovanie na rozpor medzi vierou Rómov a ich kriminalitou neférové. „Poznám mno-

ho ľudí z majority, ktorí idú do kostola a potom nadávajú na Rómov, susedov, pijú a kradnú. Tí už Božie prikázania neporušujú?“ Súhlasí aj Barbora Botošová. Vrávi, že keby sme podrobne prebrali všetkých ľudí vrátane majority, Rómov, Maďarov a kohokoľvek, nikto by nevyšiel bez hriechu. „Jeden klame, iný smilní, tretí kradne. Niežeby kritika voči Rómom nebola často oprávnená, ale Desatoro neporušujú len oni.“

Karol Sudor, SME, 6.11.2010

Chemické potraty v Rakúsku

Slovenské ženy chodia na interrupciu do Rakúska. Nie však preto, že by tam boli lepší odborníci. Na to, aby plod potratili im totiž stačí užiť jednu jedinou tabletku. Dostať sa k tejto tabletke, ktorej použitím často nasledujú zdravotné komplikácie nie je vôbec ťažké. Naša prvá reportáž nie je vhodná pre maloletých divákov.

Redaktorka: „Rakúske kliniky sa odmietajú vyjadriť. Slovenskí lekári však môžu iba hádať.“

MUDr. Martin Petrenko, gynekológ: „My sa môžeme len domnievať, či niektoré z týchto žien užili, alebo neužili. To sa dokázať nedá.“

Redaktorka: „A tak sme sa do Rakúska vybrali osobne. Ako dve kamarátky s jedným veľkým problémom.“

Máte nejakú potratovú tabletku? Myslím, že by sa to malo volať...“

Dana Strculová, redaktorka: „Spojenie mikrofónu s kamerou nám v tejto chvíli úplne vypadlo. Podarilo sa nám však zistiť, že dostať sa k tzv. potratovej tabletke naozaj nie je až také zložité. V lekárni ju síce nekúpate, ale pracovníčka iniciatívne zdvihla telefón a Slovenky? Nie je problém. V tejto nemocnici nás už čaká lekár a dokonca

si nebudeme musieť ani lámať jazyky. Pán doktor je zo Slovenska.“

Telefonujeme s rakúskou lekárňou Dobrý deň, nezapamätala som si meno toho lekára, práve sa k nemu chystám.“

Moment. Meno toho lekára je Dr...“

V poriadku. Je to slovenský lekár?“

Áno, slovenský lekár.“

Redaktorka: „Ako vidíte dostať sa k tabletkovému zákroku namiesto operačného stola vôbec nie je problém. Ten prichádza pre slovenské ženy až na Slovensku. Bez dôkladnej lekárskej starostlivosti to často nedopadne tak ako píšete v učebnici.“

MUDr. Martin Petrenko, gynekológ: „Plodové vajce vôbec nevypudí a zostane v maternici, alebo sa potratí, ale väčšinou končí ako in kompletný potrat, čiže zostane určitá časť toho trofoblastu v dutine maternice.“

Redaktorka: „To neraz sprevádza silné krvácanie či zápal maternice.“

MUDr. Martin Petrenko, gynekológ: „Čiže je to aj tak potrebné dutinu maternice vyčistiť.“

Dana Strculová, TV JOJ, 7.11.2010

Päť anglikánskych biskupov sa rozhodlo konvertovať na katolicizmus

Rímskokatolícka cirkev v Anglicku a Walese dnes oznámila, že päť anglikánskych biskupov sa rozhodlo konvertovať na katolicizmus. Anglikánski duchovní tak reagovali na výzvu pápeža Benedikta XVI., ktorý nespokojným anglikánom ponúkol prijatie v katolíckej cirkvi. Vatikán sa vlani rozhodol uľahčiť proces konvertovania pre anglikánskych duchovných, ktorí vyjadrili nespokojnosť s vymenovaním homosexuálov za biskupov a žien do kňazských funkcií.

Rádio Beta, 8.11.2010

Poliaci tromfli Rio

Najprv to mala byť obyčajná socha Krista, teraz je najväčšia na svete. Katolícke Poľsko si zhmotnilo Spasiteľa. Na krajinu dozerá obrovská socha Ježiša Krista, ktorú nainštalovali v sobotu v meste Świebodzin. Socha s otvorenou náručou a pozlátenou korunou je o 12 metrov vyššia ako Ježiš v brazílskom Riu de Janeiro.

Hrubá stavba je po mesiacoch priprav konečne hotová. Ježiš má telo, otvorenú náruč i hlavu. Stavbári však musia ešte dopracovať detaily. Slávnostné odhalenie najväčšej sochy Ježiša Krista na svete preto bude až 21. novembra. Už teraz sa však môžete na veľkolepý monument pokochať pohľadom. Údaje o jeho skutočnej výške sa rôznia. Podľa miestneho kňaza Sylwestra Zawadského (78), ktorý stavbu sochy Krista navrhol, meria 33 metrov, teda meter za každý rok Ježišovho života. Niektoré zdroje však uvádzajú výšku 36 metrov a vrátane podstavca a koruny meria až 51 metrov. Isté je len to, že prekonal brazílskeho Ježiša, ktorý vrátane podstavca meria 39 metrov. Vďaka 440 ton vázaciemu symbolu sa 22-tisícový Świebodzin stane významným pútnickým miestom. (sim)

Plus jeden deň, 8.11.2010

Krádež na fare

Zlodeji sa už asi ničoho neboja. Rešpekt nemajú ani pred Bohom. Presvedčili sa o tom na fare v Topolčiankach. Páchatelia vnikli do vnútra bez toho, aby rozbili dvere a ukradli peniaze.

Z farárovej zásuvky zobrali zlodeji obálku s 1000 eurami. Nechali tam však mince z rannej ofery. Polícia po zlodejoch pátra, pričom vyšetruje aj to, ako sa do fary dostali, keďže nepoškodili dvere.“

TV JOJ, 8.11.2010

Koláčom na arcibiskupa

Belgický arcibiskup Andrej Leonard sa už necíti bezpečne ani na omši. Priamo počas bohoslužby k nemu pristúpil mladý muž a hodil mu do tváre koláč. Na arcibiskupa zaútočil údajne pre jeho výroky na adresu homosexuálov. Duchovný niekoľkokrát vyhlásil, že homosexuáli si zaslúžia chorobu AIDS. Markíza, 8.11.2010

Homofóbia: Násilie neznášateľnosti

Len v septembri v Spojených štátoch spáchali samovraždu šiesti chlapci, ktorých šikanovali za homosexualitu. V Ugande by takýchto ľudí chceli rovno vešať. Problém je vážny.

Seth Walsh mal trinásť rokov, keď vošiel do záhrady domu, v ktorom ešte minulý mesiac býval so svojou rodinou v Tehachapi v Kalifornii a obesil sa. Predtým, ako urobil tragické rozhodnutie ukončiť svoj život, musel znášať homofóbny výsmech a týranie svojich rovesníkov zo školy a susedstva. Je jedným zo šiestich mladistvých chlapcov v Spojených štátoch, o ktorých sa vie, že len za tento september spáchali samovraždu po tom, čo určitý čas trpeli homofóbnym šikanovaním.

Za niekoľko posledných týždňov sme videli sériu útokov namierených proti ľuďom, ktorí sú vnímaní ako gejovia, lesbičky, bisexuáli alebo transsexuáli. Skupina protestujúcich ľudí v Belehrade 10. októbra nadávala a útočila na mierový pochod hrdosti Duhový Pride, pričom sa zranilo 150 ľudí. Troch mladých mužov pokladaných za gejov 3. októbra v New Yorku uniesli a odviekli do prázdneho bytu v Bronxe, kde sa stali obeťami otravného mučenia a fyzického zneužívania. Veľký pochod v Sowete v Južnej Afrike upozornil na rozšírené znásilňovanie lesbičiek v černošskom predmestí, čo sa páchatelia často snažia ospravedlniť ako pokus „napraviť“ sexualitu obeť. Homofóbia, odpor voči homosexualom, existuje rovnako ako rasizmus a xenofóbia v rôznej miere vo všetkých spoločnostiach. Každý deň, v každej krajine, sú jednotlivci pre svoju sexuálnu orientáciu a rodovú identitu prenasledovaní, urážaní alebo násilne napádaní či dokonca vraždení. Skryto či otvorene. Homofóbne násilie spôsobuje obrovské utrpenie, ktoré je často zakrývané mlčanlivosťou a pretrvávajúcou izoláciou. Homosexualita je ešte stále postihovaná vo viac ako 70 krajinách. Existencia takýchto zákonov vystavuje obeť neustálemu riziku zatknutia a niekde dokonca riziku týrania či popravy. Najväčšou prioritou je preto presadenie dekriminalizácie homosexuality na celom svete.

Obeste ich

Akokoľvek je však dekriminali-

zácia dôležitá, je len prvým krokom. Zo skúsenosti z krajín, v ktorých boli zrušené trestné sankcie, vieme, že boj s diskrimináciou a homofóbiou sa tým nekončí. Je smutné, že tí, ktorí by sa mali správať zdržanlivo alebo využívať svoj vplyv na podporu tolerancie, robia práve opak, pričom posilňujú všeobecne rozšírené predsudky. Napríklad v Ugande, kde násilie proti ľuďom založené na ich sexuálnej orientácii je bežné a kde ľudskoprávni aktivisti obhajujúci práva gejov, lesbičiek, bisexuálov a transsexuálov čelia prenasledovaniu a hrozbe zatknutia, noviny 2. októbra na prvej strane „prezradili“ identitu 100 ugandských občanov, ktorých označili ako gejov alebo lesbičky, spolu s ich fotografiami pod titulkom „obeste ich“. To sa dá nazvať iba ako podnecovanie k nenávisti a násiliu.

Nečakajme na sto mŕtvych

Politickí lídri a tí, ktorí aspirujú na verejnú funkciu, majú obzvlášť dôležitú úlohu múdro vážiť svoje slová. Kandidát na verejnú funkciu, ktorý namiesto apelovania na toleranciu robí nerozvážne poznámky znevažujúce ľudí na základe ich sexuality, tak možno robí vo viere neškodného populizmu, v skutočnosti však týmto správaním legitimizuje odpor voči homosexuálne orientovaným ľuďom. Pred dvoma týždňami som v Ženeve predniesla prejav na panelovej diskusii o dekriminalizácii homosexuality, organizovanej pod záštitou skupiny štrnástich krajín z Európy, Severnej Ameriky, Južnej Ameriky a Ázie. Arcibiskup Emeritus Desmond Tutu vo svojom video odkaze tému podporil a zanietene hovoril o lekciách z apartheidu, ako aj o výzve zabezpečiť rovnaké práva pre všetkých. „Keď sa s jednou skupinou ľudských bytostí zaobchádza tak, že je podriadená druhej, vyhráva nenávisť a neznášateľnosť,“ povedal. Nemalo by nám trvať sto ďalších úmrtí a zbití, kým nás to presvedčí o pravde. Je na nás všetkých, aby sme žiadali rovnosť pre všetky ľudské bytosti, bez ohľadu na ich sexuálnu orientáciu či rodovú identitu.

Navanethem Pillay

Autorka je vysoká komisárka OSN

pre ľudské práva

SME 9.11.2010

Vo Vatikáne môžu návštevníci sledovať, ako ožívajú umelecké diela

Vatikánske múzeá od 5. novembra ponúkajú tisícokam každodenných návštevníkov, aby mohli na vlastné oči sledovať reštaurovanie umeleckých diel. Tieto práce doteraz reštaurátori robili za zatvorenými dverami špecializovaných dielní.

ČTK, Pravda, 11.10.2010

Agča opäť šokoval

Vatikán údajne stojí za atentátom na pápeža Jána Pavla II. Toto je zatiaľ posledné z niekoľkých šokujúcich vyhlásení Turka Mehmeta Aliho Agču, ktorý na prvého Slovana na čele katolíckej cirkvi, vystrelil 13. mája 1981 na Svätopeterskom námestí v Ríme.

„Objednávka na atentát na pápeža prišla z Vatikánu, vyhlásil atentátnik Mehmet Agča pre tureckú televíziu TRT, ktorá mu dala priestor prvý raz po tom, ako ho prepustili z väzby. Podľa Agčových slov bolo cieľom Vatikánu pripísať atentát východoeurópskym tajným službám a tak oslabil komunizmus. Agča podľa jeho vlastných slov dostal za atentát približne 40 tisíc dolárov. Zbraň, z ktorej na pápeža Jána Pavla II. vystrelil, si vraj z vlastných prostriedkov zaobstaral v Rakúsku. Turecký atentátnik už v minulosti šokoval svet bizarnými vyjadreniami. V roku 2006 vyzval Benedikta XVI., aby urobil veľkorysý gesto a vo svojom vlastnom záujme odstúpil, pretože urazil islam. V roku 2008 požiadal o poľské občianstvo. Tento rok predpovedal apokalypsu a vyhlásil sa za večného Krista. Agča po atentáte na Jána Pavla II. si odsedel 19 rokov v talianskom väzení. Potom ho previezli do Turecka, kde si mal odpykať doživotný trest za vraždu tureckého novinára. V januári 2006 ho nakrátko omylom prepustili na slobodu. Z väzby sa dostal v januári tohto roka a hneď ho podrobili vyšetrovaniu. Dôvodom je vojenská služba, na ktorú mal 52-ročný Agča povinne nastúpiť. Lekári mu však diagnostikovali ťažkú sociálnu poruchu osobnosti a do armády ho nepustili.“

TA3, 10.11.2010

Unikátny Festival slobody

Sloboda je vraj iba pre toho, kto si ju zaslúži. A my sme si ju zaslúžili? Odpoveď nielen na túto otázku dá nový filmový festival – Festival slobody, ktorý vznikol pod záštitou Ústavu pamäti národa. Návštevníkom počas trojdňovej prehliadky ponúkne 20 filmov, ktoré sa venujú utrpeniu a statočnosti ľudí v totalitnom režime.

Redaktorka TA3: „Filmový Festival slobody chce verejnosti bližšie predstaviť tvorbu, ktorá mapuje obdobie totalitného režimu až do roku 1989. Festival, ktorý by sa venoval výhradne téme totality, zatiaľ na Slovensku ani vo svete neexistoval.“

Anton Srholec, Konfederácia politických väzňov: „Je to pokušenie, že tie hrozné zločiny, ktoré komunizmus napáchal, že sa zabudnú. Preto je potrebné pripomínať tie časy, keď sa za slobodu bojovalo, za slobodu umierali ľudia, na hraniciach bolo zastrelených asi 400 ľudí.“

Tomáš Vitek, riaditeľ festivalu: „My festival smerujeme hlavne pre to mladšie publikum, pretože myslím si, že filmy je správna cesta, ako mladú generáciu, nechcem povedať, že učiť, ale oboznamovať ju s touto témou.“

Ondrej Krajňák, vedúci audiovizíe ÚPN: „Je to nielen o filmoch, ale aj o diskusiách za bádateľmi, diskusiách s historikmi, s politickými väzňami.“

Redaktorka TA3: „Tematicky je prehliadka rozdelená do 4 blokov – päťdesiate roky, prenasledovanie cirkvi, zahraničná tvorba a normalizácia. Návštevníci festivalu budú mať možnosť vidieť rozsiahlu filmovú produkciu Ústavu pamäti národa, ale aj úspešné tituly Prežili sme gulag, Jáchymovské peklo či Smuteční slavnosť.“

Patrik Dubovský, historik ÚPN: „Tá sloboda ako jedna z najväčších hodnôt je tým hlavným light motívom práve aj Festivalu slobody.“

Redaktorka TA3: „Súčasťou prehliadky bude premiéra nového dokumentárneho filmu o prenasledovaní skautského hnutia počas totality. Ponúka unikátne svedectvá ľudí, ktorí kvôli svojmu členstvu v skautingu zažívali prenasledovanie zo strany štátnej moci. **Miroslava Juričková**

TA3, 10.11.2010

Na Martina sa koštuje víno

Prvou Ochutnávkou nového vína včera odštartovali v Starej tržnici Svätomartinské oslavy, známe z minulosti ako Sviatok mladého vína. Pred sebou má tretí ročník Svätomartinských dní ešte tri dni. Okrem svetskej náplne v podobe remeselných trhov a ochutnávky mladých vín majú oslavy aj duchovný program v Katedrále sv. Martina, jedného z patrónov Bratislavy.

Trhy a koštovka

Sedem hodín trvajúcu ochutnávku moravských svätomartinských vín absolvovali včera spolu s desiatkami ochutnávačov aj zástupcovia Vinárskeho fondu ČR, ktorí toto podujatie spolu s magistrátom organizujú. Program nasledujúcich dní sa začína napoludnie. O 12.00 sa otvoria dve desiatky stánkov s remeselnými výrobkami a tradičnými špecialitami, ako sú lokše a husacina na Rudnayovom námestí vedľa Dómu. Budú otvorené každý deň do 20.00 až do nedele. Jarmočnú atmosféru spetrá aj vystúpenia ľudových súborov na námestí. Stánky ôsmich bratislavských vinárov z Vajnôr, Rače a Devína budú rozmiestnené na Primaciálnom námestí v tom istom čase. K vínu sa bude podávať aj tradičné občerstvenie lokše, husacina, pagáče, mastený chlieb, ale i štrúdlá.

Svätomartinské triduum v katedrále

Ešte po tri dni budú v Dóme sv.

Martina omše s homíliou venovanou témam blízkym symbolike sv. Martina. Tento rok začiatok osláv vyšiel práve na Martina. Hovoriť sa bude o sv. Martinovi ako o staviteľovi mostov - medzi veriacimi a neveriacimi, medzi starými a mladými a o odpúšťaní v rodine. „Pôsobenie sv. Martina malo sociálny rozmer, preto počas týchto dní bude prebiehať zbierka, ktorá bude venovaná na opravu niektorého z mostov, ktorý poškodili tohtoročné záplavy,“ upozornil na ďalší rozmer osláv bratislavský arcibiskup Zvolenský. Arcibiskup Zvolenský už tradične bude celebrowať sv. omšu v Dóme, ktorou sa triduum uzavrie. Bude sa konať v nedeľu o 10.30. O 15.00 v katedrále predstavia publikáciu o Dóme sv. Martina.

Lampiónový sprievod

Lampiónový sprievod v novembri sa starším spája s oslavami iného sviatku. Dôvod oslavovať socialistickú revolúciu súčasné deti nemajú, v posledných rokoch ale lampióny rozsvetujú opäť. V sobotu podvečer organizuje eRko lampiónový sprievod ulicami Starého Mesta. „Sprievod sa pohne pred Dómu, prejde cez Hlavné a Hviezdoslavovo námestie, Ventúrskou a Kapitúlskou ulicou a skončí sa pri seminári, kde budú mať deti občerstvenie a program,“ upresnila za organizátora Miroslava Selecká.

Viera Juhászová, SME, 12.11.2010

Fica poženú pred súd

Podnikateľ Vladimír Miškovský a Roman Vavřík, aktéri nahrávky, ktorí v nedeľu zverejnili Robert Fico, sa včera rozhodli prehovoríť. Ich telefonáty s Dzurindom z roku 1998 majú podľa šéfa Smeru dokazovať, že líder pravice mal kryť korupciu. Exposlanec Vavřík odkazuje Ficovi, že na neho podá žalobu.

Na nahrávke sa podnikateľ Vladimír Miškovský sťažuje Dzurindovi, že zažil pokus o korupciu. Od nedele však on aj poslanec SDKÚ Roman Vavřík mlčali. Prehovorili až včera. „Ja som nikdy nespolupracoval ani nepracoval pre Siemens. Je to hlúpost,“ povedal pre televíziu Markíza Miškovský. Na nahrávkach po celý čas vystupuje meno Romana Vavříka. „Mojim právnikom som zadal úlohu,

či nepodáme na pána Fica trestné oznámenie, alebo žalobu,“ povedal Vavřík. Tvrdí, že nahrávka vznikla v júni až júli 1998 a zmluva o spaľovni, o ktorej hovoril Fico, sa podpísala už v roku 1997. Podľa informácií televízie Markíza sa spor týkal lukratívneho pozemku v Podunajských Biskupiciach, kde chcel Miškovský postaviť nádrž a okolo nej rodinné domy. No takmer 19-hektárový pozemok chcel za nízku cenu. Preto podnikateľ volal Dzurindovi, aby mu oznámil túto skutočnosť. Na pozemok si však začala robiť nárok cirkev a reštitučné konania pokračujú dodnes. Ale prečo sa obaja ozvali až po piatich dňoch? „Zhromažďoval som dokumenty, ktoré dokazujú, ako sa udalosti odohrali,“ povedal Vavřík.

(red), Nový Čas, 12.11.2010